

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

12 september 2023

Kenmerk

Z/23/058044 / D/23/095801

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Energietransitie

Opsteller

Hassink, Evert

Onderwerp

Aanpak Warmtetransitie Woerden

Kennisnemen van

De aanpak die het college kiest voor het realiseren van de warmtetransitie in Woerden.

Inleiding

Eind 2021 is de Warmtevisie Woerden vastgesteld door de gemeenteraad. Een belangrijke keuze in de Warmtevisie is: stap voor stap op weg naar aardgasvrij wonen. Vlak na het vaststellen van de Warmtevisie viel Rusland Oekraïne binnen. Met vrijwel meteen ook in Nederland stijgende energieprijzen tot gevolg. Daarom lag de nadruk vooral op het tegengaan van energiearmoede en op algemene informatievoorziening over energie besparen. Ook liepen enkele subsidieregelingen door en hebben we extra ingezet op ondersteunen van VvE's en een cadeaubon regeling. Zie hiervoor ook de raadsinformatiebrief 'Actieplan en communicatie uitvoering warmtevisie' ((D/22/057221)).

Om huizen in Woerden 'van het gas af' te krijgen, zet het college in op projecten gericht op het isoleren van huizen. Waar mogelijk stimuleren we dat in combinatie met de overstap naar duurzaam verwarmen. Uiteindelijk moeten alle woningen voor 2050 klaar zijn voor duurzaam verwarmen. De ambitie voor 2030 uit de Warmtevisie Woerden is 20% van de bestaande woningvoorraad (klaar te maken voor) aardgasvrij verwarmen. Alleen een projectmatige, veelal buurtgerichte, aanpak heeft genoeg impact om dit te bereiken. Daar maken we dit jaar een start mee. Naast de projecten die zijn gericht op specifieke buurten of doelgroepen, blijft gemeente Woerden zorgen voor gerichte informatie voor inwoners van alle buurten en dorpen in de gemeente. Dit willen we komend jaar meer gaan doen. Ondertussen blijft de ondersteuning voor inwoners met een laag inkomen doorlopen. Dit gebeurt vanuit het project Noodfonds Energiearmoede. Voor de uitvoering van de Warmtevisie bewandelen we drie routes:

1. Buurtgerichte isolatie-aanpak
2. Gemeentebreed, stap voor stap, aan de slag,
3. Wijkverkenningen.

1 - Buurtgerichte isolatie-aanpak

Het verduurzamen van woningen gebeurt vrijwillig. Dat is ook een van de uitgangspunten in de Warmtevisie. Door de gestegen energieprijzen is het voor steeds meer huiseigenaren financieel de moeite waard om te verduurzamen. Toch zet

lang niet iedereen zelf die stap. Bijvoorbeeld omdat mensen het geld niet hebben om te investeren. Maar ook doordat zij niet goed weten wat er mogelijk is en hoe ze dat aan kunnen pakken. Dat betekent dat we het voor huiseigenaren makkelijker en aantrekkelijker willen maken om mee te doen. Dat gaan we dat doen door buurtgericht aan de slag te gaan. Zo kunnen we aan sluiten bij wat leeft in de buurt. De gemeente gaat inwoners gericht informeren en praktische ondersteuning bieden aan inwoners die er zonder hulp niet uitkomen (ontzorgen). Bovendien kunnen burens elkaar helpen bij het maken van keuzes. Zo neemt de effectiviteit van de verduurzamingsactie toe. We richten ons met het isolatieprogramma in eerste instantie op wijken waar inkomens beperkt zijn en veel te besparen valt. Er is ook budget gereserveerd voor het ondersteunen van buurten waar inwoners zelf projecten willen opzetten.

- Nationaal Isolatieprogramma van start in eerste buurten

Het Rijk stelt in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) subsidie beschikbaar voor het verduurzamen van woningen met een laag energielabel. Het gaat om 295.647 euro te besteden vanaf 2023 en vervolgens 168.636 euro vanaf 2024. Om aanspraak te maken op deze bedragen samen, moeten minimaal 318 woningen worden aangepakt. Naar verwachting komen er de komende jaren extra rijksmiddelen beschikbaar, zodat we meer woningen kunnen aanpakken. In Woerden richten we ons om te beginnen op enkele buurten waar relatief veel winst valt te behalen door oudere woningen beter te isoleren. Vanuit die optiek richten we ons in 2023/2024 op het Bloemen- en Bomenkwartier en vervolgens op Harmelen zuidelijk van de Oude Rijn.

In deze buurten benaderen we inwoners rechtstreeks over de mogelijkheden. De gemeente is zichtbaar aanwezig in de wijk voor vragen en met acties. En we zoeken de samenwerking met buurtbewoners op om zo veel mogelijk huiseigenaren in hun buurt te helpen. Naast de financiële bijdrage aan isolatiemaatregelen, bieden we ondersteuning bij de uitvoering en het regelwerk. Woningeigenaren elders in de gemeente kunnen ook gebruik maken van het project, maar worden niet persoonlijk benaderd. Financiële steun is, conform de rijksregels, alleen beschikbaar voor slecht geïsoleerde woningen (energielabels EFG) met een lage WOZ-waarde.

- Ondersteuning buurtinitiatieven gericht op isolatie en individuele warmtesystemen

In andere wijken waar een collectieve warmtevoorziening zoals een warmtenet geen optie is, gaan we buurtinitiatieven ondersteunen en aanmoedigen. In minstens één buurt laten we dit vanaf eind 2023 doen door een externe partij die ervaring heeft met buurtprocessen. Initiatieven van inwoners kunnen ook altijd bij de gemeente terecht, bijvoorbeeld voor subsidie en inhoudelijke ondersteuning. Hiermee geven we uitvoering aan de motie "Rond de eerder aangenomen motie "Warmtetransitie, ondersteun onze inwoners en pak bewonersparticipatie anders aan" volledig af.

2 - Gemeentebreed, stap voor stap, aan de slag

In gemeente Woerden moedigen we iedereen aan om de eigen woning stap voor stap te verduurzamen. In oudere woningen bespaart isoleren veel energie. Isoleren is ook nodig om duurzaam verwarmen mogelijk te maken. In recent gebouwde woningen is overstappen op bijvoorbeeld een warmtepomp al mogelijk. In veel woningen moeten eerst stappen gezet worden om de isolatie te verbeteren voordat ze geschikt zijn voor een (hybride) warmtepomp.

Inwoners worden geïnformeerd via ons online energieloket JouwHuisSlimmer en via onze eigen website op woerden.nl/duurzaamheid (waar we doorverwijzen naar JouwHuisSlimmer) Via de social media van de gemeente en de infopagina in de Woerdense Courant attenderen we inwoners nu al regelmatig op deze informatie en dat blijven we doen. Via het klantcontactcentrum van de gemeente en via het mailadres duurzaam@woerden.nl weten inwoners ons nu al te vinden met vragen. Ook hier blijven we aandacht aan besteden. We willen de zichtbaarheid en toegankelijkheid van onze dienstverlening vergroten. Dit doen we bijvoorbeeld door in de buurtaanpakken meer zichtbaar te zijn in de wijk.

Bovendien kennen lang niet alle inwoners onze gemeentelijke communicatiekanalen. Daarom vinden we het belangrijk ook via andere wegen informatievoorziening te bieden. Duurzaam Woerden heeft met de Duurzaamheidswinkel een toegankelijke informatieplek in de stad. We werken samen met Duurzaam Woerden, zorgen dat we elkaar weten te vinden en van elkaars aanbod op de hoogte zijn zodat we inwoners naar elkaar door kunnen verwijzen. Ook met andere partners, zoals Cazas wonen en Ferm Werk, zoeken we voor communicatie steeds meer samenwerking op, vooral in de aanpak van energiearmoede.

- Spouwmuur- en vloerisolatie

Voor woningeigenaren die energietoeslag hebben ontvangen, is gratis isolatie van de spouwmuren of vloerisolatie beschikbaar. Dit project loopt al ruim een jaar en kan dankzij het Noodfonds Energiearmoede worden uitgebreid naar de groep met een inkomen tot 140% van het sociaal minimum.

- Financiële ondersteuning woningeigenaren

Er is gemeentelijke subsidie beschikbaar voor energie-advies en voor begeleiding bij het uitvoeren van werkzaamheden (trajectbegeleiding). Deze subsidie wordt nog weinig gebruikt, omdat uitbetaling pas gebeurt nadat er geadviseerde maatregelen zijn uitgevoerd. Daarom maken we de subsidieregeling aantrekkelijker. De subsidie wordt binnenkort verstrekt onafhankelijk van het uitvoeren van maatregelen. De Rijksoverheid verstrekt subsidie (ISDE) voor verduurzamingsmaatregelen en via het Warmtefonds stelt ze aantrekkelijke leningen beschikbaar. Voor gezinnen met een gezamenlijk inkomen tot 60.000 euro is het rentepercentage 0%. Sinds kort is het ook voor huishoudens zonder

leenruimte mogelijk om tot 10.000 euro te lenen tegen 0% rente, waarbij de eerste 5 jaar aflossingsvrij zijn. Als blijkt dat het huishouden na 5 jaar geen financiële draagkracht heeft ontwikkeld, kan kwijtschelding van de lening plaatsvinden. Daarnaast hebben we de gemeentelijke Woerdense duurzaamheidslening. Deze wordt geëvalueerd.

- Huurders en Verenigingen van Eigenaren

De woningbouwverenigingen in Woerden zijn goed op weg met het verduurzamen van hun panden. Helaas geldt dit niet voor alle particuliere verhuurders. In samenwerking met de gemeenten in de U10 regio werken we aan maatregelen om particuliere huurders te helpen. Voor grote VvE's is Woerden aangesloten bij het project [Duurzame VvE bv](#). Voor VvE's met minder dan acht eenheden stellen we de subsidie voor energie-advies beschikbaar, zodat ze over de eerste drempel heen worden geholpen. Ook voor VvE's geldt dat er vanuit het rijk financiële steun beschikbaar is. We organiseren in oktober een informatiebijeenkomst voor VvE-besturen.

3 - Wijkverkenningen

In de Warmtevisie is geconstateerd dat in slechts twee bestaande wijken van Woerden een warmtenet technisch en financieel haalbaar lijkt. Het gaat om de wijken Molenvliet en Snel & Polanen. Of een warmtenet daadwerkelijk haalbaar is en bij de wijkbewoners de voorkeur heeft, moet met de wijkbewoners onderzocht en besproken worden. Na de wijkverkenning volgt het opstellen van een wijkuitvoeringsplan. Voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan wordt de formele inspraakprocedure uit de Omgevingswet doorlopen. Omdat we duidelijkheid willen bieden aan de inwoners van deze wijken willen we eind dit jaar een begin maken met verkenningen naar de optie warmtenet. Zo voorkomen we dat woningeigenaren investeringen doen die, als er een warmtenet komt, beter niet hadden kunnen worden gedaan.

Monitoring en delen van resultaten

De resultaten die bereikt worden zijn zichtbaar in www.klimaatmonitor.nl en in het rapport [klimaatvoetafdruk](#) dat jaarlijks aan de gemeenteraad wordt toegezonden. Bereikte resultaten kunnen een motivatie zijn voor inwoners om zelf ook aan de slag te gaan. Daarom zullen in de komende jaren resultaten ook actief worden gecommuniceerd om inwoners te informeren en motiveren.

Natuurinclusief isoleren

De Wet Natuurbescherming vereist dat voor iedere woningisolatie een compleet ecologisch onderzoek gedaan wordt en dat er natuurvriendelijk geïsoleerd wordt. Dit was tot voor kort niet gebruikelijk, maar is wettelijk wel vereist. Dit brengt voor huiseigenaren vertraging en meerkosten met zich mee ten opzichte van 'natuuronvriendelijk' isoleren. Gemeente Woerden neemt deel aan de eerste ronde van het provinciale project voor spouwmuur- en vloerisolatie voor huiseigenaren met energiearmoede. Voor dit project worden alleen isolatiebedrijven ingeschakeld die natuurvriendelijk werken, zodat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden.

Daarnaast is onderdeel van het provinciale isolatieproject, om in iedere gemeente die meedoet een soortenmanagementplan (SMP) op te stellen. Daarin wordt beschreven waar vleermuizen, gierzwaluwen en mussen voorkomen en hoe we deze soorten gaan beschermen. Hier wordt in Woerden nu aan gewerkt. De SMP-methodiek ontslaat eigenaren niet van de wettelijke verplichting om 'natuurvriendelijk' te isoleren (geen dieren doden en leefruimte vrijhouden). Maar doordat we in Woerden centraal aan een SMP werken, voorkomen we dat voor iedere verbouwing of woningisolatie een compleet ecologisch onderzoek nodig is. Hierdoor kunnen we de meerkosten voor inwoners beperken. Er is vooruitlopend op het SMP een tijdelijke ontheffing verstrekt voor spouwmuurisolatie. Dit betekent dat we door kunnen met isolatieprojecten.

Uitvoeringscapaciteit

De beschikbare ambtelijke capaciteit zorgde ervoor dat we minder konden uitvoeren dan we van plan waren. Programma Energietransitie heeft inmiddels een aantal vacatures kunnen vullen. Dit maakt het mogelijk bovenstaande acties nu intensiever op te pakken.

We werken daarbij natuurlijk samen met lokale initiatieven zoals Duurzaam Woerden en Woerden Energie. Provincie Utrecht werkt met gemeenten aan het opzetten van een ondersteuningsorganisatie die gemeenten en lokale initiatieven gaat helpen bij isolatie-acties. Deze ondersteuningsorganisatie heeft als doel om de uitvoeringscapaciteit van lokale initiatieven en gemeenten te vergroten door krachten te bundelen, zodat meer woningen verduurzaamd kunnen worden.

Kernboodschap

Het afgelopen jaar lag de nadruk op het voorkomen van energiearmoede. Vanaf 2023 start Woerden met het uitvoeren van meer plannen uit de Warmtevisie. Om huizen in Woerden 'van het gas af' te krijgen, zet het college in op projecten gericht op het isoleren van huizen. Waar mogelijk stimuleren we dat in combinatie met de overstap naar duurzaam verwarmen. Uiteindelijk moeten alle woningen voor 2050 klaar zijn voor duurzaam verwarmen. De ambitie voor 2030 uit

de Warmtevisie Woerden is 20% van de bestaande woningvoorraad (klaar maken voor) aardgasvrij verwarmen. Voor de uitvoering van de Warmtevisie bewandelen we drie routes:

1. Buurtgerichte isolatie-aanpak, gefinancierd vanuit het nationaal isolatieprogramma
2. Gemeentebreed, stap voor stap, aan de slag, informeren en motiveren van inwoners en ondernemers
3. Wijkverkenningen, om te beginnen in wijken waar collectieve verwarming (warmtenet) mogelijk lijkt.

Financiën

Er zijn geen financiële implicaties. De plannen die worden genoemd zijn vanuit de bestaande begroting en subsidies vanuit het rijk en de provincie te financieren.

Vervolg

De raad wordt geïnformeerd als plannen of participatietrajecten concreet zijn uitgewerkt en als er zicht is op de eerste resultaten van projecten.

Bijlagen

geen
